

Chełm, dnia 12 listopada 2013 r.

KOMENDANT

NADBUŻAŃSKIEGO ODDZIAŁU STRAŻY GRANICZNEJ
IM. 27 WOŁYŃSKIEJ DYWIZJI ARMII KRAJOWEJ

Egz. nr 2

62. 8002/13

Pismo nr NA-NW-656/113

2013-11-14

Data 12 11 2013

Pan ppłk SG Janusz WÓLCZYŃSKI
Komendant
Placówki Straży Granicznej
we Włodawie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), przekazuję wystąpienie pokontrolne z przeprowadzonej przez funkcjonariuszy Wydziału Nadzoru i Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie w dniach 15 maja 2013 r. – 12 lipca 2013 r., kontroli w Placówce Straży Granicznej we Włodawie, ul. Saperów 1, 22 – 200 Włodawa, nt.: „Przestrzeganie zasad dotyczących użycia/stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej.”

- I. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2013 r., w którym to okresie Komendantem Placówki Straży Granicznej we Włodawie był:
  - w okresie od 01 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. mjr SG Piotr DUMICZ (obecnie ppłk);
  - w okresie od 01 września 2012 r. do 30 listopada 2012 r. obowiązki pełnił kpt. SG Grzegorz NIEWIADOMSKI;
  - w okresie od 01 grudnia 2012 r. do nadal ppłk SG Janusz WÓLCZYŃSKI.

Bezpośrednim przełożonym wyżej wymienionych był Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie.

- II. Kontrolę przeprowadził zespół w składzie:
  - por. SG Monika PIEKARSKA – starszy specjalista Wydziału Nadzoru i Kontroli Nadbużańskiego Oddziału SG, na podstawie upoważnienia nr 24/13 z dnia 15.05.2013 r. - kierownik zespołu kontrolerów,
  - ppor. SG Mirosław BŁASZCZAK – starszy specjalista Wydziału Nadzoru i Kontroli Nadbużańskiego Oddziału SG, na podstawie upoważnienia nr 25/13 z dnia 15.05.2013 r.,
  - Edyta ĆWIK – specjalista Wydziału Nadzoru i Kontroli Nadbużańskiego Oddziału SG, na podstawie upoważnienia nr 26/13 z dnia 15.05.2013 r.

840
095

III. **Czynności kontrolne przeprowadzono:** w dniach: 18 i 26 czerwca 2013 r., w pomieszczeniach Placówki Straży Granicznej we Włodawie, w dniach 19, 21, 24, 25, 27 czerwca 2013 r., 1 – 4 lipca 2013 r. oraz 08 lipca 2013 r. w siedzibie podmiotu kontrolującego. Czynności kontrolne zakończono 08 lipca 2013 r.

IV. Zakres kontroli.

Przestrzeganie zasad dotyczących użycia/stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez funkcjonariuszy SG w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2013 r. przez funkcjonariuszy Placówki Straży Granicznej we Włodawie.

W toku kontroli przyjęto następujące mierniki:

1) Czy użycie środków przymusu bezpośredniego zostało udokumentowane pisemnym raportem do przełożonego i w książce służby, bądź (CBD SG SWK)?

Miernik: ilość przypadków użycia środków przymusu bezpośredniego nieudokumentowanych pisemnym raportem do przełożonego i w książce służby, bądź (CBD SG SWK).

Negatywna ocena: stwierdzenie przynajmniej jednego przypadku nie udokumentowania pisemnym raportem do przełożonego i w książce służby, bądź (CBD SG SWK) użycia środków przymusu bezpośredniego.

2) Czy przełożony funkcjonariusza zbadał zasadność, warunki i sposób zastosowania środków przymusu bezpośredniego?

Miernik: ilość przypadków nie zbadania przez przełożonego zasadności, warunków i sposobu zastosowania środków przymusu bezpośredniego.

Negatywna ocena: stwierdzenie przynajmniej jednego przypadku nie zbadania przez przełożonego zasadności, warunków i sposobu zastosowania środków przymusu bezpośredniego.

3) Czy użycie środków przymusu bezpośredniego było adekwatne do sytuacji określonych od § 4 do § 14 b rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej?

Miernik: ilość przypadków użycia środków przymusu bezpośredniego w sposób inny niż określony w § 4 - § 14 b rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej.

Negatywna ocena: stwierdzenie przynajmniej jednego przypadku użycia środków przymusu bezpośredniego w sposób inny niż określony w § 4 - § 14 b rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej.

4) Czy w przypadku zastosowania środka przymusu bezpośredniego podejmowano działania o których mowa w § 15 rozporządzenia w sprawie określenia warunków

93
22/6

i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej.

Miernik: ilość przypadków nie podjęcia działań określonych w § 15 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej.

Negatywna ocena: stwierdzenie przynajmniej jednego przypadku nie podjęcia działań określonych w § 15 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej.

5) Czy udokumentowano oddanie strzału ostrzegawczego? Czy zapoznano z dokumentem przełożonego?

Miernik: brak udokumentowania oddania strzału ostrzegawczego i nie zapoznanie się przełożonego.

Negatywna ocena: nieudokumentowanie oddania strzału ostrzegawczego.

6) Czy oddanie strzału ostrzegawczego zostało poprzedzone wezwaniami określonymi w § 19 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej?

Miernik: nieudokumentowanie informacji o wezwaniu osób do zachowania w sposób określony w § 19 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej?

Negatywna ocena: brak informacji o której mowa w § 19 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej w sporządzonej dokumentacji.

7) Czy informacja o użyciu środków przymusu bezpośredniego oraz oddaniu strzału ostrzegawczego została w formie meldunku przekazana służbie dyżurnej operacyjnej NOSG w rozumieniu Zarządzenia Komendanta Głównego SG nr 48 i Wytycznych Komendanta NOSG nr 8.

Miernik: nie przekazanie meldunku służbie dyżurnej operacyjnej NOSG o użyciu środków przymusu bezpośredniego oraz oddaniu strzału ostrzegawczego.

Negatywna ocena: stwierdzenie jednego przypadku nie przekazania w formie meldunku służbie dyżurnej operacyjnej NOSG informacji o użyciu środków przymusu bezpośredniego oraz oddaniu strzału ostrzegawczego.

26
27

Przyjęte kryteria oceny to: **legalność** – zgodność działania z przepisami, **rzetelność** w realizowaniu zadań – kierowanie się prawem i przewidzianym trybem postępowania oraz **celowość** - działań jednostki.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta oraz zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz wskazanie osób za nie odpowiedzialnych.

W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o *Straży Granicznej* (tekst jednolity z dnia 11 maja 2011 r. Dz. U. Nr 116, poz. 675 ze zm.), w rozdziale 5 określono przypadki użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej, w razie zagrożenia nienaruszalności granicy państwowej lub niepodporządkowania się wydanym na podstawie prawa poleceniom oraz bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia własnego lub innej osoby, funkcjonariusze mogą używać następujących środków przymusu bezpośredniego:

- 1) fizycznych i technicznych środków służących do obezwładniania bądź do konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów;
- 2) indywidualnych, chemicznych środków obezwładniających;
- 3) psów służbowych;
- 4) pałek służbowych;
- 5) pocisków niepenetracyjnych, miotanych z broni palnej;
- 6) paralizatorów elektrycznych.

Jeżeli środki przymusu bezpośredniego wymienione w art. 23 ust. 1 ustawy o *Straży Granicznej* okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz ma prawo użycia broni palnej wyłącznie w przypadkach określonych w art. 24 ustawy o Straży Granicznej. Warunki i sposób użycia środków przymusu bezpośredniego oraz postępowanie przy użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1998 r. w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej (Dz. U. Nr 27, poz. 153 z późn. zm.)¹.

Zgodnie z § 16 rozporządzenia fakt zastosowania **środka przymusu bezpośredniego** funkcjonariusz dokumentuje w książce służby oraz sporządza pisemny raport do przełożonego.

Przedmiotowy raport zawiera:

- 1) stopień służbowy, imię i nazwisko funkcjonariusza,
- 2) czas i miejsce zastosowania środka przymusu bezpośredniego,
- 3) dane osoby, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego,
- 4) szczególne powody oraz rodzaj zastosowanego środka przymusu bezpośredniego,
- 5) opis postępowania poprzedzającego zastosowanie środków przymusu bezpośredniego,
- 6) skutki zastosowania środka przymusu bezpośredniego,

¹ Zwane dalej rozporządzeniem

- 7) w razie potrzeby określenie sposobu realizacji przepisów § 2 i 15,
8) inne ważne okoliczności zdarzenia,
9) dane ustalonych świadków zdarzenia,
10) podpis funkcjonariusza sporządzającego raport.

Przełożony zgodnie z § 17 rozporządzenia **jest obowiązany każdorazowo zbadać zasadność, warunki i sposób zastosowania środków przymusu bezpośredniego** przez podległych mu funkcjonariuszy.

W przypadku użycia broni palnej zgodnie z § 22 rozporządzenia cyt.: „(...) *O każdym przypadku użycia broni palnej funkcjonariusz jest obowiązany niezwłocznie powiadomić bezpośredniego przełożonego oraz sporządzić pisemny raport do przełożonego.* (...)”

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Zarządzenia nr 48 Komendanta Głównego SG z dnia 02 grudnia 2011 r. w sprawie systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej², użycie broni palnej przez funkcjonariuszy oraz użycie środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy wchodzi w katalog zdarzeń i danych statystycznych podlegających meldowaniu. Ponadto obowiązek dotyczący trybu składania meldunków, zakres meldowania i sposób opracowywania meldunków został dookreślony w Wytocznych nr 8 Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie pełnienia służby dyżurnej operacyjnej³.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w Placówce Straży Granicznej we Włodawie⁴ 9 razy stosowano środki przymusu bezpośredniego, których katalog został określony w § 3 rozporządzenia. W kontrolowanym okresie w PSG we Włodawie nie oddawano strzałów ostrzegawczych.

Jak ustalono raporty kierowano na adres Komendanta Placówki SG we Włodawie, a w przypadku jego nieobecności w służbie na adres osób go zastępujących, które następnie przekazywały raporty Komendantowi Placówki.

Fakt zastosowania przez funkcjonariuszy w PSG we Włodawie środków przymusu bezpośredniego w okresie objętym kontrolą do dnia 30 czerwca 2012 r., dokumentowano zgodnie z zapisem § 16 rozporządzenia w książce służby prowadzonej w formie książki.

W związku z tym, że Zarządzenie nr KG-BP-Z-12/12 Komendanta Głównego z dnia 17 lutego 2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie pełnienia służby granicznej i prowadzenia działań granicznych⁵ nałożyło z dniem 1 kwietnia 2012 r. wprowadzenie do użytku Centralnej Bazy Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania⁵, w dniu 28 czerwca 2012 r. Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej z dniem 1 lipca 2012 r. polecił granicznym jednostkom organizacyjnym prowadzić dokumentację służbową w tym „Książkę służby” wyłącznie w systemie CBD SG SWK⁶. Powyższe jest zgodne z zaleceniami przesłanymi przez Dyrektora Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej wg których należało stopniowo wprowadzać do użytkowania

2 Zwane dalej Zarządzeniem Nr 48;

3 Zwane dalej Wytocznymi Nr 8;

4 Zwana dalej PSG we Włodawie;

5 Centralna Baza Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania – zwana dalej CBD SG SWK;

6 Polecenie Komendanta NOSG z dnia 28 czerwca 2012 r. fax nr NA-ZG-633/12 ;

16
2/7
wyłącznie wersję elektroniczną „Książki służby”, a proces miał być zakończony do końca II kwartału 2012 r.⁷

W związku z powyższym w okresie od 1 lipca 2012 r. do 31 marca 2013 r. kontrolowana placówka fakt zastosowania przez funkcjonariuszy środków przymusu bezpośredniego dokumentowała w systemie CBD SG SWK.

Informacje w formie meldunków sytuacyjnych oraz wpisów zdarzeń do CBD SG SWK o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego zostały przekazane służbie dyżurnej operacyjnej Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w rozumieniu Zarządzenia Komendanta Głównego SG nr 48 i Wytycznych Komendanta NOSG nr 8.

Kontroli poddano jeden dostępny na placówce raport o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego. Poddany kontroli raport dotyczył zastosowania wobec osoby środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek.

/dowód akta kontroli nr 26, str. 140 – 141/

W poddanym kontroli dokumencie (raport dot. użycia środków przymusu bezpośredniego sporządzony przez ██████████ z dnia 12.10.2012 r.) stwierdzono, że:

1) nie został zarejestrowany w urządzeniu ewidencyjnym placówki zgodnie z § 17 załącznika Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej⁸,

2) nie zawarto w nim informacji określonej w § 16 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia⁹ oraz informacji o sposobie realizacji przepisów § 2 rozporządzenia, a w szczególności ust. 1 i 2 wspomnianego paragrafu¹⁰,

3) zdarzenie udokumentowano określając czas jako dzień (data) nie precyzując godziny.

Rozporządzenie wprowadzające w § 16 ust. 2 pkt 2 mówi o określeniu czasu, jednakże wskazanie godziny jest istotnym elementem w tego rodzaju zdarzeniach. Przemawia za tym również znaczenie tego słowa.¹¹

4) przełożony nie zawarł adnotacji o zbadaniu zasadności, warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego o czym jest mowa w § 17

⁷ Pismo Dyrektora Zarządu Granicznego fax KG-ZG-1561/WSG/ZA/12 z dnia 14 maja 2012 r.;

⁸ § 17 Dokumenty wytworzone w jednostkach lub komórkach organizacyjnych albo otrzymane przez te jednostki lub komórki podlegają rejestracji w urządzeniach ewidencyjnych prowadzonych przez kancelarię lub w urządzeniach ewidencyjnych wydanych przez kancelarię właściwym osobom, niezależnie od formy, sposobu, miejsca ich wykonania, z zastrzeżeniem §18.

⁹ § 16 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia -Opis postępowania poprzedzającego zastosowanie środków przymusu bezpośredniego;

¹⁰ § 2 ust. 1 Środki przymusu bezpośredniego mogą być stosowane po uprzednim wezwaniu do zachowania się zgodnego z prawem oraz po bezskutecznym uprzedzeniu o ich użyciu; ust. 2 Funkcjonariusz może odstąpić od wyzwania osoby do zachowania zgodnego z prawem oraz od uprzedzenia o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego, jeżeli zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla: 1) życia lub zdrowia ludzkiego, 2) mienia, jeżeli jednocześnie bezpośredniego jest zagrożone życie, zdrowie lub wolności człowieka.

¹¹ Czas - chwila, moment, miejsce, data, godzina, początek, pora, środek, termin - wg Wielkiego Słownika Wyrazów Bliskoznacznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, str. 103

rozporządzenia¹².

Odnosząc się do powyższego, korzystając z dyspozycji art. 28 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092)¹³, przyjęto wyjaśnienia od [REDAKTOWANO] pełniącego w okresie od 1 września do 30 listopada 2012 r. obowiązki Komendanta Placówki SG we Włodawie (obecnie Komendant Placówki SG w Woli Uhruskiej). Ww. wskazał, że cyt. „(...)Użycie środków przymusu bezpośredniego w dniu 12.10.2012 r. wobec obywatela RP (...) w mojej ocenie było w pełni uzasadnione, dlatego na raporcie widnieje zapis Zapoznania się. W/w, był członkiem grupy przestępczej, która dokonała przetrzutu wyrobów tytoniowych przez rzekę graniczną Bug(...). Wobec powyższego, mając na uwadze zdarzenia (...) w celu udaremnienia ucieczki, użyto środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek (...)”.

/dowód akta kontroli nr 40, 41, str. 202 – 205/

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień należy wskazać, że rozporządzenie nie określa formy i sposobu udokumentowania czynności polegającej na zbadaniu zasadności, warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, niemniej jednak taka czynność wykonana zgodnie z zasadą pisemności jednoznacznie wskazuje na jej wykonanie. Ponadto zachowanie takiej formy wskazuje na rzetelne przeprowadzenie czynności, w tym wypadku związanej z badaniem zastosowania środków przymusu bezpośredniego w oparciu o reguły zawarte w rozporządzeniu. Natomiast naniesienie precyzyjnych zapisów takich działań wyklucza domniemanie, że czynności tej nie wykonano.

W trakcie realizacji czynności kontrolnych Kierownik Zespołu Granicznego Placówki SG we Włodawie [REDAKTOWANO] w obecności Zastępcy Komendanta Placówki SG we Włodawie [REDAKTOWANO] - poinformował zespół kontrolny, że Placówka SG we Włodawie nie dysponuje/nie posiada 8 dokumentów w postaci raportów z użycia środków przymusu bezpośredniego wytworzonych w kontrolowanym okresie. Ww. wskazał, że w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r., kiedy wytworzono przedmiotowe dokumenty Komendantem PSG we Włodawie był [REDAKTOWANO] który w rozmowie telefonicznej z [REDAKTOWANO] przekazał, że cyt. „(...) raporty te nie były rejestrowane w kancelarii więc przygotowując się do przekazania stanowiska Komendanta PSG we Włodawie [REDAKTOWANO] najprawdopodobniej zniszczył raporty w niszczarce”.

/dowód akta kontroli nr 27, str. 142 - 146/

W związku z powyższym przyjęto wyjaśnienia od:

1. Komendanta PSG we Włodawie [REDAKTOWANO] który wskazał, że nie dysponuje (poza jednym), raportami z użycia środków przymusu bezpośredniego za okres od 01 stycznia 2012 r. do 31 marca 2013 r., jak również nie posiada wiedzy o tym gdzie się one znajdują. Z wiedzy jaką posiada od funkcjonariuszy Placówki SG we Włodawie, wynika, że po każdorazowym użyciu środków przymusu bezpośredniego sporządzany raport był przekazywany komendantowi placówki.

/dowód akta kontroli nr 31, 32, str. 149 – 154/

¹² Przełożony jest obowiązany każdorazowo zbadać zasadność, warunki i sposób zastosowania środków przymusu bezpośredniego przez podległych mu funkcjonariuszy.

¹³ Zwana dalej ustawą o kontroli w administracji rządowej.

2. Kierownika Zespołu Granicznego PSG we Włodawie [REDACTED] [REDACTED] który wskazał, że jeżeli Komendant – [REDACTED] był obecny w służbie dokumentacja trafiała do niego, jeżeli był nieobecny do dyżurnego placówki, a następnie do Komendanta.

/dowód akta kontroli nr 39, str. 200 - 201/

Ponadto korzystając z dyspozycji art. 28 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przyjęto wyjaśnienia od:

1. Komendanta Placówki SG w Woli Uhruskiej [REDACTED] [REDACTED], (w okresie poddanym kontroli pełnił obowiązki Zastępcy Komendanta PSG we Włodawie, następnie Komendant PSG we Włodawie), który wskazał, że obecny Komendant Placówki SG w Lublinie¹⁴ przekazując mu obowiązki Komendanta Placówki SG we Włodawie nie przekazał mu raportów o użyciu środków przymusu bezpośredniego, a także nie wskazał miejsca oraz osoby przechowującej. Ponadto wyjaśnił, że podczas nieobecności Komendanta Placówki SG we Włodawie raporty o użyciu środków przymusu bezpośredniego trafiały bezpośrednio do niego, a po powrocie Komendanta Placówki przekazywał je komendantowi.

/dowód akta kontroli nr 40, 41 str. 202 - 205/

2. Komendanta Placówki SG w Dołhobrodach [REDACTED] (w okresie poddanym kontroli pełnił obowiązki Zastępcy Komendanta PSG we Włodawie), który wyjaśnił, że po powrocie z urlopu [REDACTED] przekazywał mu raporty o użyciu środków przymusu bezpośredniego.

/dowód akta kontroli nr 42, 43, str. 206 - 208/

W powyższej sprawie przyjęto również wyjaśnienia od funkcjonariuszy oraz byłych funkcjonariuszy PSG we Włodawie, którzy brali udział w zdarzeniach w ramach których wobec osób użyto środki przymusu bezpośredniego. Wyjaśnienia złożył [REDACTED] szef sztabu SG Piotr Horszyczak, sierżant SG Bernard Masiukiewicz, st. chor. SG Łukasz Złamianek, sierż sztab [REDACTED] Dariusz Wadnicki, sierż sztab SG Jacek Skrochocki, sierż sztab SG [REDACTED] Haponiuk, st. sierż SG Jacek Skowronek. Wyżej wymienieni funkcjonariusze wskazali, że sporządzone raporty z zastosowania środków przymusu bezpośredniego nie były przez nich rejestrowane, a po sporządzeniu były przekazywane do dyżurnego placówki lub bezpośrednio do Komendanta Placówki SG we Włodawie. Ponadto wskazywali, że przełożony nie przekazywał im żadnych uwag odnośnie sporządzanych raportów.

/dowód akta kontroli nr 34 - 39, 44 - 46 str. 190 - 201, 209 - 212 /

W przedmiotowym zakresie wyjaśnienia przyjęto od [REDACTED] (obecnie Komendanta Placówki SG w Lublinie), który wskazał, że: cyt. „(...) Obowiązki Komendanta PSG we Włodawie pełniłem od dnia 01.10.2009 r. do dnia 31.08.2012 r.(...) Zastępowali mnie moi zastępcy, tj. [REDACTED] oraz [REDACTED]. Pan [REDACTED] był Zastępcą Komendanta Placówki SG we Włodawie do dnia 27.04.2012 r., później [REDACTED] (...)Wszystkie raporty sporządzone przez funkcjonariuszy Placówki poprzez dyżurnego operacyjnego trafiały do mnie i były przeze mnie przechowywane. Podczas mojej nieobecności raporty przekazywane były mojemu Zastępcy wraz z pozostałą bieżącą dokumentacją. Po moim powrocie raporty o użyciu środków przymusu bezpośredniego trafiały do mnie. Nie wymagałem

od podległych funkcjonariuszy, aby badane raporty były rejestrowane.(...) Zapoznawałem się ze sporządzanymi raportami w celu zbadania zasadności ich użycia. Raporty dotyczyły użycia kajdanek wobec osób zatrzymanych. W mojej ocenie we wszystkich przypadkach środki przymusu zostały użyte w sposób zgodny z przepisami, tj. w celu udaremnienia ucieczki osób zatrzymanych lub doprowadzanych. Z tego co pamiętam jednokrotnie badałem zasadność użycia chemicznego środka obezwładniającego. Użyto go wobec osoby, która dokonała czynnej napaści na funkcjonariusza Placówki SG we Włodawie. Żaden z przypadków użycia środków przymusu bezpośredniego nie zakończył się spowodowaniem uszczerbku na zdrowiu osoby wobec której środek przymusu zastosowano. Nie były również wnoszone przez te osoby odwołania i skargi na sposób lub zasadność zastosowania środków przymusu. Podczas badania przedmiotowych raportów nie stwierdziłem żadnych nieprawidłowości w stosowaniu środków przymusu bezpośredniego.(...) Oczywiście badałem zasadność środków przymusu bezpośredniego. Potwierdzeniem tego były adnotacje dokonywane przeze mnie na raportach, zazwyczaj o treści „z treścią raportu zapoznałem się, środki użyto zgodnie z obowiązującymi przepisami”.(...) Raporty z uwagi na to, że nie były rejestrowane zostały przez mnie zniszczone osobiście. Decyzję o ich zniszczeniu podjąłem podczas rozliczania się z dokumentacją przed rozpoczęciem służby w Placówce SG w Lublinie. Decyzję taką podjąłem z uwagi na fakt, iż użycie śpb było dodatkowo udokumentowane w bazie SWK i w dzienniku służby dyżurnego operacyjnego, książce służby oraz w protokołach zatrzymania osób. Dodatkową przesłanką do podjęcia takiej decyzji był brak odwołań lub skarg wnoszonych przez osoby wobec, których te środki stosowano oraz brak uszczerbku na zdrowiu osób wobec, których te środki użyto. Niewątpliwie moim błędem było nie rejestrowanie powyższych dokumentów w kancelarii Placówki(...).”

/dowód akta kontroli nr 33, str. 186 - 188/

W związku z powyższymi ustaleniami, dotyczącymi zniszczenia przez [REDAKTOWANE] raportów o użyciu środków przymusu bezpośredniego wystąpiono do Naczelnika Wydziału Ochrony Informacji Niejawnych o zajęcie stanowiska w przedmiotowym zakresie, w którym wskazał, że: cyt. „(...) 1. Każdy dokument niezależnie od formy, sposobu, jak również miejsca jego wykonania musi być zarejestrowany – szczegółowe uregulowanie w tej sprawie zawiera § 17 załącznika do Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej. 2. Raport o użyciu środka przymusu bezpośredniego jest dokumentem szczególnym, gdyż o tym, czy jest archiwizowany decyduje kilka kwestii. W sytuacji, gdy raport zawierałby informację o użyciu broni palnej w stosunku do osoby, stałby się dokumentem archiwalnym o kategorii archiwalnej „A”. Jego ewentualne zniszczenie jest penalizowane w art. 52 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 1983 r. Nr 38, poz. 173 z późn. zm.). W przypadku użycia innych środków przymusu bezpośredniego przez podległego funkcjonariusza to przełożony zgodnie z §2 Decyzji Nr 60 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego rzeczowego wykazu akt Straży Granicznej zobowiązany jest do prawidłowego jego zakwalifikowania. W sytuacji, kiedy po wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego raport byłby ważnym materiałem dowodowym (a uważam, iż tak jest) np. w przypadku możliwości złożenia skargi przez osobę w stosunku do której użyto środka przymusu bezpośredniego – czego wykluczyć się nie da – zasadnym byłoby zakwalifikowanie dokumentu jako B5 o symbolu klasyfikacyjnym 1262 (...), natomiast w sytuacji, kiedy zdaniem przełożonego dokument ten nie będzie przydatny w dalszej działalności służbowej, można taki dokument zakwalifikować jako dokument o krótkotrwałym znaczeniu praktycznym „Bc” i zniszczyć protokolarnie

26
213

zgodnie z procedurą ustaloną w § 50 załącznika do Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej za pismem, za zgodą Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej wyrażoną na protokole”.

/dowód akta kontroli nr 47, 48, str. 213 - 216/

W związku z powyższymi ustaleniami w dniu 3 lipca 2013 r. zespół kontrolerów za pośrednictwem kierownika komórki do spraw kontroli poinformował¹⁵ Komendanta Nadbużańskiego Oddziału SG, że czyn w postaci niezarejestrowania raportów o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego oraz ich późniejsze pozaproceduralne zniszczenie¹⁶, przez Pana [REDAKTOWANE], nosi znamiona naruszenia dyscypliny służbowej.

/dowód akta kontroli nr 51, 52, str. 220 - 240/

Ocena

Zespół kontrolny z uwagi na powyższe ustalenia pokontrolne odstąpił od oceny w zakresie miernika 1 – 6¹⁷.

Pozytywnie oceniono przekazywanie informacji o użyciu środków przymusu bezpośredniego służbie dyżurnej operacyjnej NOSG w rozumieniu Zarządzenia Komendanta Głównego SG nr 48 i Wytycznych Komendanta NOSG nr 8.

WNIOSKI

1. Komendant Placówki SG we Włodawie w przypadku użycia bądź wykorzystania środków przymusu bezpośredniego wzmoży nadzór nad dokumentowaniem i ewidencjonowaniem takich zdarzeń przez podległych funkcjonariuszy z uwzględnieniem wyczerpujących informacji, określonych między innymi w Rozdziale 4 ww. ustawy.
2. W związku z wejściem w życie (w trakcie trwania kontroli) z dniem 5 czerwca 2013 r. nowej ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o *środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* (Dz. U. z 2013 r., poz. 628), odstąpiono od formułowania zaleceń w zakresie pozostałych stwierdzonych uchybień.

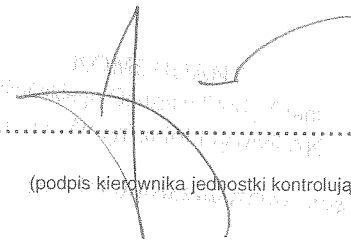
15 Pismo wchodzące nr 4365/13 z dnia 3 lipca 2013 r.

16 Niezgodnie z przepisami Decyzji Nr 59 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji kancelaryjnej w Straży Granicznej

17 1) Czy użycie środków przymusu bezpośredniego zostało udokumentowane pisemnym raportem do przełożonego i w książce służby, bądź (CBD SG SWK)? 2) Czy przełożony funkcjonariusza zbadał zasadność, warunki i sposób zastosowania środków przymusu bezpośredniego? 3) Czy użycie środków przymusu bezpośredniego było adekwatne do sytuacji określonych od § 4 do § 14 b rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej? 4) Czy w przypadku zastosowania środka przymusu bezpośredniego podejmowano działania o których mowa w § 15 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej. 5) Czy udokumentowano oddanie strzału ostrzegawczego? Czy zapoznano z dokumentem przełożonego? 6) Czy oddanie strzału ostrzegawczego zostało poprzedzone wezwaniami określonymi w § 19 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie określenia warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia broni palnej przez funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz warunków i sposobu użycia środków przymusu bezpośredniego, a także zasad użycia broni palnej przez pododdziały odwodowe Straży Granicznej?

VI. Fakt przeprowadzenia kontroli w trybie zwykłym odnotowano w Książce kontroli Placówki Straży Granicznej we Włodawie – NA-WŁ – 6/2006, pod pozycją nr 2/2013.

VII. Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia kierownik jednostki kontrolowanej prześle informację o sposobie wykonania zaleceń wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

(podpis kierownika jednostki kontrolującej)

Wykonano w 2 egzemplarzach

Egz. nr 1 – Komendant Placówki SG we Włodawie

Egz. nr 2 – aa.

Sporządził i wykonał: zespół kontrolny tel. 6655357

Dnia 07.11.2013 r.

